

זכרון תורת משיח

אכסניה לתורה וחסידות

יו"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

פרשת לך לך ה' מרחשון תשע"ב גליון תקל"ח

זמני כניסת ויציאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ	בני ברק
6:01	5:26	4:26	
6:04	5:25	4:12	ירושלים
7:00	6:48	5:31	באר אפרק

דברי תורה

מזמירנו הגה"צ אב"ד
דקדוקילינו שליט"א

ויפול אברהם על פניו ויצחק (י"ו)
ברש"י לשון שמחה ושל שרה לשון
מחוך, ע"כ. ויל"ד מה הביאו לזה לשנות
המשמעות בין ויצחק של אברהם ל של
שרה, וזאלי י"ל בס"ד בכמה אנפין. א' כי
אצל אברהם ד' בכבודו ובעצמו אמר לו
כן, ובכך יש כאן הבטחה, לכן לא שייך
לומר ח"ו לשון מחוך ולגלוג, משא"כ
אצל שרה לא טענה מפי הקב"ה בעצמו,
אלא מהאורחים, ומה גם שהיו נראים
כעריבים, הבינה שרה שאין כאן איזושהי
הבטחה אלא ברכה יש כאן, שברכה
שתזכה לבנים, ולכן צחקה על הדבר כי
הדבר אינו אפשרי להתקיים, ועל כן
היתה טענה על שרה למה לגלגה על
הברכה כאילו שא"א להתקיים, היפלא
מד' דבר, ואין לבטל שום ברכה ואפי'
ברכת הדין לא תהא קלה בעיניך, היינו
אפי' אם הברכה היא הדינית שאין לה
שום אפשרות בדרך הטבע שתתקיים,
אפי"ה אין לבטל אותו ויאמין בד'
שהיכולת בידו לשנות סדרי הטבע
כרצונו.

עו"ל כי אצל אברהם כתיב ויצחק ויאמר
בלבו הלבן מואה שנה יולד, משמע
שהצחוק היה בגלוי, וכדרך כל השומע
בשורה טובה המשמחת את לבו צחק
בגלוי ולמראית עין, והאמירה בלבו הלבן
מאה שנה יולד, היא ההסבר על הצחוק
והשמחה, ואין הכרח לומר בפה את
סיבת השמחה, משא"כ אצל שרה כתיב
ותצחק שרה בקרבה לאמר, שגם הצחוק
וגם האמירה היתה רק בקרבה ולא בגלוי,
זה מראה שאינו לשון שמחה, אלא שהיא
לשון מחוך, שאל"כ היתה צוחקת בגלוי.
עו"ל עפ"י דברים הנוראים והנפלאים
שכתב בנועם אלימלך (פ וירא ד"ה א"י
ותצחק שרה) ולהיכית הקודש נעתיק לשון
הק', וזל"ק, ההענין הוא כן, שהצחוק
צריך לקדש עצמו כל כן, ולהכיר נפלאות
וגדולות הבורא ברוך הוא עד שיבוא
למדרגה כזו שגם אם יראה איזה פלא לא
יפליא בעיניו לחידוש גדול נגד נפלאות
הבורא יתעלה, שבידו לעשות פלא
פלאות יותר ויותר אין קץ, ונמצא מה
שיתפלא האדם על איזה פלא שהוא
חידוש גדול בעיניו, הוא מיעוט קילום
המקום ברוך הוא, על דרך שאמרו חז"ל
(ברכות לג ב) סימתייה לשבחה דמרא,
משל למלך שמקלסין אותו כו'.
וזה ותצחק שרה, פירוש לשון שמחה
שהיה משמחת על גודל הפלא שעשה
לה השם יתברך ברוך הוא, דהיינו אחרי
בלותי כו', ויאמר ה' למה זה צחקה שרה
לאמר האף אמנם אלה, פירוש מה זה
חידוש ופלא גדול בעיניה הדבר הזה,
היפלא מה דבר, רצה לומר וכי יש לך
דבר שיהא פלא לגדל כח, שיש ביד
לעשות נפלאות גדולות יותר ויותר,
ושרה היתה יראה שלא יהא סובר
אברהם שהיא היתה משחקת ומהתלית.
דצחקה הוא גם כן לשון שחוק והיתול,
לכן ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי

המשך בעמ' ב

יצדק מה יתן לך, שהרי הכל שלו
יתברך, וגם כשאדם עושה רצון
הש"ת ושומר תוה"ק ומקיים
מצוות ה', גם אז הרי הוא נתינה של
הש"ת שנותן לו הכוח והמוח
והאפשרות והחיים שיוכל לעשות
המצוה, אם כן הש"ת נותן לאדם
ולא האדם להש"ת, אבל עכ"ל
הש"ת ברוב רחמנותו וטובו וחסדו

מחשיב זה כאילו כביכול האדם נותן להש"ת את המעשה
הזה שהרי סוף סוף איתא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים
ויש לאדם בחירה לבחור בטוב או ח"ו להיפך, לכן הש"ת
מחשיב זה כאילו האדם הישראלי נתן להש"ת, וממילא זהו
הכא ויחשבה לו צדקה, שמה שהוא הביא אמונה לאחרים
שהוא כצדקה שנותן לאחרים שקיים בזה את מצות ה'
שבאמת הש"ת נותן זה לאדם, עכ"ל ויחשבה לו צדקה השם
יתברך ברוב חסדיו וטובו החשיב זה כמו שאברהם אבינו נתן
להש"ת, כן יעורנו הש"ת רחמנא אדכר לן וכותא דאברהם
רחימא להמשיך עלינו ועכ"ל מדת החסד שלו, שבך ומדתך
חומתין גלות בגאולה שלימה וקרובה בב"א.

והנה השבוע ישנם כמה יארצייטן חשובים. בי"א חשוון של
מאמע רחל שמוחזק יום זה אצל ישראל קדושים כיו"ד דילה
זכותה יגן עלינו ועכ"ל, ואיתא מאמר העולם אז ב"י די מאמע
קען מען אלעס פועלן היינו שאצל האמא יכולים לפעול הכל.
לכן יעורנו הש"ת שנפעול ותפעל אף היא עוברינו ועבור כל
ישראל כל הישועות שלימות לכלל ולפרט עם הגאולה
השלימה בב"א, וזכותה מגן על כל העולם, לכן יה"ר שנוכה
בזכותה לפעול כל טוב סלה עלינו ועל כל ישראל.

והשבוע גם היארצייט של הה"ק רבי מנחם נחום ב"ר צבי
זי"ע מטשערנוביל ושל הה"ק בעל יסוד העבודה מסלונים
זי"ע. יעזור הש"ת שזכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אוף
אייביג.

שיחת קודש מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

מוצש"ק פרשת לך לך תשס"ט
באר אפרק - ארה"ב

ויאמר ה' אל אברם לך מוארצך וממולדתך
ומבית אביך אל הארץ אשר אראך (יב א)
ובתוה"ק א"י פשטים עד אין סוף לכן יש
לדייק שכתוב כאן ויאמר ה' ולכא"ו למה
הלשון ויאמר ולא וידבר, אלא שכידוע
דיבור לשון קשה ואמירה היא רכה לכן כאן
נקט אמירה רכה לרמז שיצאו מזה טובות
הרבה כמו שהביא רש"י עה"פ לך לך לך
לטובתך ולהנאתך וכמו שממשך ואגדלה
שמך והיה ברכה ושם בארץ ישראל תזכה לבנים ויומשך מזה א
געולדיגע טובה ושמחה לכל בני"ג לדורותם לכן כתיב ויאמר שהיא
אמירה רכה ונעימה טובה ויפה.

זכור ושמוך בדיבור אחד - א ליקוטים יקרים מפנינים, על הייבור בשבת נאמרים, המאירים ומתקיים מדרש ונפת צופים

א"ע שלא לגדור הגדר אפי' בחול עי"ז נעשה לו נס
הרויח הרבה מאד.
המקיים 'דבר דבר' שכרו יותר מהמענג השבת
ידוע ומפורסם שעל מצות עונג שבת נותנים שכן
הרבה וכדאי' בגמ' כל המענג את השבת נותנים לו
נחלה בלי מצרים. על שמירה מאיסור ודבר דבר,
נותנים יותר שכן מעונג שבת, שלכן באימיה
דרשב"י כשרצתה לדבר הרבה ובדאי מונתה היה
משום עונג שבת אעפ"כ אמר לה רשב"י גדודל
שכר שמירת הייבור יותר משכר עונג שבת. (פרי
צדיק)
זוכה לבנים זכרים
מה שאמרו המבדיל על היין הו"ל בנים זכרים,
מבאר הכוונה דדיבור רע ליין ואם שומר הייבור אז
יהיה לו בנים זכרים. (ש"ת סף רעה, הקדמה)

והאמין בה' ויחשבה לו צדקה (טו, 1)
פירוש שאת זה שאאע"ה האמין בה' החשיב לו את זה הש"ת
כצדקה.

ולכא"ו צ"ב שהרי צדקה היינו ליתן משלו לאחרים וא"כ מה שייך
להחשיב אמונתו זו כצדקה ולהחשיב אמונתו כנתנה לאחרים,
ובתוה"ק א"י פשטים ע"א"ס, לכן י"ל שהנה כתיב שם וְהָאֵמֶן חָסַר
יו"ד ולכן הוא נדרש כמו והאָמֵן או והאָמֵן עם פת"ח או צירה תחת
המ"ם היינו שהוא גרם לאחרים שיאמינו בהש"ת ועדש"כ
ואברהם מגייר את האנשים ושרה את הנשים שזהו ואת הנפש
אשר עשו בחור,

וכיון שבזה הביא את אור האמונה בהש"ת ותורתו ומצוותיו
לאחרים, לכן ויחשבה לו לצדקה שאותה ג"כ נותנים לאחרים, ועל
ידי שאברהם אע"ה היה משפיע אמונה לכל העולם ולכל באי
עולם הרי זה רחנותידיגע צדקה שהשפיע עליהם אמונה עם
תורה ויראת שמים ומידות טובות, לכן ויחשבה לו צדקה.

אלא שלפ"י צ"ב מהו ויחשבה לו צדקה, מהו לשון ויחשבה לכא"ו
לפי הנ"ל היה צריך לומר והאמין בה' ויעשה צדקה או ועשה
צדקה ומהו ויחשבה, וי"ל שהנה צדקה היינו בדרך כלל מה שנותן
משלו לאחרים, אבל כלפי הש"ת אין זה שייך כמו שכתוב ואם

מעלת קדושת הייבור בשבת קודש

נותנים לו כל משאלות לבו פ"י ע"י שמירת
"ממוצא חפצך ודבר דבר". (פי' מהר"ו על המדרש)

מוחלץ לו עונותיו
כל השומר כהלכתו אפי' עובד ע"ז כדור אנוש
מוחלץ לו כל עונותיו, אמרו "כהלכתו" הכוונה
ששומר את השבת גם באיסור 'ודבר דבר', שמדבר
רק מה שמוותר לדבר בשבת, אז מוחלץ לו עונותיו.
(ש"ת בצלאל אשכנזי, סמ"ג)

יסוד השבת
עיקרו של שבת - קדושת הייבור, כי יש שבעה
איברים בראש כנגד ימי המעשה ופה כנגד השבת.
(תולדות יעקב יוסף)

נעשה לו נס
מעשה בחסיד אחד שהיה נמלך בשבת לתקן פרצת
הגדר ונמלך ושוב לא גדרו נעשה לו נס ועלתה לו
צלף וממנו היה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו ביתו,
מבואר בירושלמי ובמדרש (פרשת בהר) שעבר
מתחלה על איסור 'ודבר דבר', ושוב כשנמלך וקנס

תיקון לכל החטאים

כשתבוא הנשמה לעולם העליון ישאלו ממנה האם תיקנה כל עוונות בעלמא דדין, ואם לאו ישאלו לה למה לא התענתה על כל חטא כשיעור התעניתים שצריך, וישיב האדם שלא היה לו כח, ישאלו ממנו האם שמר הדיבור בשבת שלה א"צ כח, ואם שמר הדיבור אז יהיה לו התיקונים. (נזר ישראל, הקדמה)

באמת קשה בעתים הללו להתענות על כל חטא להשיג תיקון השלם, אבל ע"י שמירת שבת כהלכתו הדיינו שלא ידבר אפי' דיבורים יתירים רק תורה ותפלה או זוכים למחילת עוונות, הרי שזוכים ע"י שמירת הדיבור למה שהתענית עושה. (לקוטי אמרים)

בשביל לווית המלאכים - יש להזהר יותר

בליל שבת מהיות שהמלאכים מלווים את האדם מביה"כ לביטו פשיטא ופשיטא שצריך להיות נזהר מלדבר דבר חול שאם מדברים דברי חול המלאכים אינם רוצים ללוות את האדם, ואיתא בספר תוס' שבת סי' רס"ב דענין לווית המלאכים אינו דוקא בליל שבת ה"ה ביום השבת אחר יציאה מביה"כ המלאכים מלוים את האדם, ולכן יותר יש ליהזר אז, מה ואיך שמדברים. (ספרה"ק)

תפלה שלא להכשל

הרה"ג ר' מרדכי שוואב זצ"ל תלמידו של הגה"ק החפץ חיים היה מנהגו בכל שבת שהיה מתפלל תפלה קצרה אחר סוף המעשה (מחיות שנמשך עם הרבה סוג אדם) היה מתפלל שלא יהא נכשל במה שאסור לדבר ורק מה שהותר לדבר בשבת קודש יהא עיקר דיבורו.

בשבת יש עליה להדיבור של כל ימי השבוע

זכור ושמו

בדיבור אחד

המשך מעמ' א'

כתב בספר דברי חיים לר"ה, וכ"ה בספר מנחם ציון מרבי ר' מנדלי שאיתא דבשבת הדיבור חוזר אל מקורו, ולכן כתב במנחם ציון שבשבת מהיות שיש תיקון להדיבור שבכל ימי השבוע יותר יזהר שלא יעבור על איסורי דיבור, ויש להרחיב הדברים דאי' בחת"ס כמה פעמים למה מאבד עצמו לדעת אין לו תיקון ע"י המיתה, וכתב דהקב"ה נתן ענין של כפרה דהיינו המיתה, והאיש הזה משתמש בו בעבירה, אז אדרבא גורם שאין לו חלק לעולם הבא, וכן הוא הענין בחתן שמוחלץ לו כל עוונותיו אם משתמש בו לדבר עבירה כמו עשו הרשע, אז אדרבא יותר גרוע מסתם עבירות, וכן י"ל לענין זה היות שבשבת יש תיקון להדיבור, אם משתמש בו בעבירה יותר גרוע הענין.

חטא של מקושש

דחטא של מקושש ה' שלא ה' נשמר מדבור האיסור בשבת. (פרס יוסף החדש)

מתעורר כח החיצונים

בשם החכם ר' יוסף גיטקלייא שהמדבר דברי חול בשבת מתעורר כח החיצונים ומכניס אותם בהיכל המלך וטוב ממנו הנפל. (טל אורות)

מונע נאות ישראל

הנני חוזר ואומר מה שכבר אמרתי שאעפ"י שישאלו שומרים שבת, בשני דברים נכשלים הם ושניהם באמירה האחד שאינם נזהרים מלדבר בשבת דברי חול, והנביא אומר ודבר דבר, אז תתענג על ד', שאם תשמור את הדבור תתענג על ד' וצמח דוד מהרה יצמיח וכו' והחי' ישם על לבו שהמדבר בשבת דברי חול ומבטל מלימוד התורה

ישראל ובנין ביהמ"ק.

ומכיון שרבים אינם יודעים את חומר האיסור הנני חוזר על דברים אלה כמה פעמים, אולי ישמע השומע ואיש לרעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק לשמור את שבתות ד' כהלכתן מוקפות בתורה ומצוות ונוכה לביאת גואל צדק בב"א. (חיד"א בספרו ככר לאדון ויק"ר)

אסור לומר - רציני לעשות מלאכה אלא מה אעשה שהתורה אסרה

שאלו לרבי ר' הערשלי זי"ע ששואל זצ"ל, כמה דמבואר בתורת כהנים, ארשב"א אי אמר אדם אי אפשי בבשר חזיר, אלא יאמר אפשי ומה אעשה שאבי שבשמים אסר עלי, שאלו אותו האם לגבי שבת ג"כ שייך דין זה כגון שאומר האדם באמת אני רוצה לעשות מלאכה אלא מה אעשה שהתורה אסרה, והשיב שבשבת אין לומר כן משום איסור ודבר דבר. (היכל ברכה, ראה)

טעם באיסור ודבר דבר

הה"ק ר' שלמה לייב מלענטשנא ז"ע אמר טעם שאסור לדבר דברי חול בשבת, כי כשמקדשים שבת בקידוש הברכה שקאי על שלימות קדושות השבת הוא ברעוא דרעיון שאז הקדושה הכי גדולה שבכל השבת, ואם מפסיק בדיבור חול במשך השבת הרי יש כאן הפסק בין הברכה להמצוה. (רמתיים צופים)

ודבר דבר - זו תפלה

פסוקים קי"שי וקראת לישבת, מרומנו קול. והרמז דאם תשוב משבת היינו התשובה בשבת הוא בבחינת קול היינו ע"י תפלה, דבשבת לא שייך צום ומזון רק דיבורי תורה ותפלה, אז כך הוא הדרך - וכבדתו מעשות דרכיך, ומדבר דבר שלא יהא דיבורך כמו בחול כי בשבת צריך הדיבור יותר מבחול כי ליכא עצה אחרת לתשובה והוא יסוד גדול בשבת. (הה"ק ר' יוסף מקיצינוב) בסעודתו שבת - יש להזהר יותר

המשך בעמ' ד'

דברי תורה

המשך מעמ' א'

יראה, הדיינו שלא היה לשחוק בעיני והאמת כן היה, רק שהיתה משמחת על גורל הפלא ששעשה לה כנ"ל, ויאמר אברהם לא כי צדקה, רצה לומר גם השמחה שהיית משמחת נחשב לשחוק והיותו ח"ו, כי אין זה הידוש לפניו יתברך וכאלו סיימתי להשבחא דמרא, ואין זה הדרך הנכון להדייק שיתפלא כנ"ל וק"ל, עכ"ה ק"ל.

ולפי דבריו הק ביותר יש לדרקק מואי שנה שרה מאברהם, ואמאי הצחוק של אברהם אינה נחשבת לשחוק והיותו ח"ו, והרי גם אברהם צחק ושמה על הידוש הגדול בהיוולד לו בן בהיותו מאה שנה ושרה בת תשעים שנה,

ואולי י"ל בעזה"י החילוק בין אברהם אבינו ע"ה לשרה אמו ע"ה, עפ"י המוסר על הרה"ק בעל תפארת שלמה זיע"א שאמר לא שהזכיר לפניו הקושי בפרנסה, שיקנה כרטיס הגרלה, ואמר לו את המספר שיקנה, וכך עשה האיש, אך לא עלה הגורל במספר הזה, והדל הרה"ק התפא"ש לקבל אנשים לברכה, באמרו כי אין לו דעה בשמים, ואינו בבחינת צדיק גזר והקב"ה מקיים, ומה לו לקבל אנשים סתם ולקחת מהם פדיון, עד שבא אליו א' הצדיקים (ממזומה שהיה הר"ק ר"ח מסטריקוב ז"ש) ושאלו על סתירה היא אתא (תענית כ"ג) ותגור אמר ויקם לו ועל דרכיך נגה אור (איוב כ"ג) ותגור אמר אתה גורת מלמטה, והקדוש ברוך הוא מקיים מאמרך מלמעלה, וע"ע (מו"ק ט"ז), הרי שצדיק גזר והקב"ה מקיים, ולכן הלא כתוב (קהלת ח' ד) באשר דבר מלך

תורת אמת

מנינים יקרים על הפרשה

ויעתק משם הרהר מקדם לבית קל ויט אזולה וגו' (י"ב, ה)

נראה הכוונה, דמצינו שהיצר הרע מכונה בשם הר, כמו שאמרו חז"ל (סוכה נ"ב) שלעתיד לבא היצר הרע נדמה לצדיקים כהר.

וידוע כי הבא להורות ולהדריך אחרים בדרך הישר והטוב, מתחילה עליו לנתק את היצר הרע מקורבו, ואחר כך יוכל לקרובם תחת כנפי השכינה. ולכן אברהם אבינו ע"ה, שעבודתו היתה לפרסם אלקותו ית"ש בעולם, מתחילה ניתק מהם את היצר הרע. והוא היצר הרע, ורק אח"כ ויט אזולה נטה אהל תורה ומצוות. (מכתב סופר).

הפרד נא מעלי (י"ג, ט)

מילות הפסוק הפרד נא מעלי הם אותיות ר"ת ה'פ'ן, לרמז לנו כי המון מקורו מוצרע עמלק, ועמלק מקורו מן היצה"ה, לכן זהו שאמר אברהם ללוט הפרד נא מעלי כי אתה המון מוצרע השטן, ולכן לא אוכל להתחבר עמו כן אתה מצד היצה"ה, אבל לאחר שנפרדו דרכיהם, אז זכה לגילוי השכינה מאחר וכבר אינו ברשות היצה"ה. (מפי השמועה)

וירק את חניכיו (י"ד, יז)

וברש"י מביא א' פסוקים לפרש מהו חניון ויתפרש על חניון הבנים בזה האופן א. חנוך לנער רמז שצריך להתחיל בנעוריו, ולא לחכות עד שידגל. ב. חנוכה המזבה, מזהב מרמז על ענין מסירות נפש, כי חניון הבנים צריך שיהיה במסירות נפש. ג. חנוכה הבית שלא תאמר הרי לומד בחיידר וישיבה ושם יתחנך על דרך הטוב והישר, דזה לכד אינו מספקים צריך לחנך גם בבית. (זוכר חסדי אבות במשך שפירא זצ"ל)

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם (י"ה, יח)

יש לפרש מלכי צדק הוציא לקראת אברהם אבינו את המצות ואת הד' כוסות, ויחידו הם ערכו את הסדר חז"ל הרי אומרים שהדבר היה בליל פסח. (אמרי חיים)

ויקח אברהם את שרי אשתו ג' ואת הנפש אשר עשו בחרן (י"ב, ה) וברש"י אשר עשו בחרן הנכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים. והוא מבראשית רבה ולמדוהו ממה שלא נאמר אשר עשה אלא אשר עשו. תורתנו הקדושה מלמדת אותנו כאן דרך ארץ ומוסר שלא יקרב האדם את עצמו אל הנשים ולא תהיה לו שייכות עמהן אפילו אם כוונתו ומטרתו להכניסן תחת כנפי השכינה, ולכן נאמר אשר עשו ולא אשר עשה, ואת זה רמזו לנו גם כן רבותינו ז"ל בכסכת אבות (א"ה) רבי יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר יהיה ביתך פתוח לרווחה ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה, שאף על פי שביתך יהיה פתוח לרווחה לכל מר ומרת נפש בכל זאת אל תרבה שיחה עם האשה. (משה ידבר)

האמין בה' ויחשבה לו צדקה (טו, ו)

הנה לפני שנתבשר אברהם אבינו בצור, לא היתה לצדקה שלו החשיבות כל כך, כי אדם שאין לו בנים למי יקבצו יצוהו, ומוטב לו לחלק את ממונו בחייו כדי שצדק יהלך לפניו ויוליכו למקום מנוחתו, אבל הצדקה שעשה אברהם אבינו אחרי שהובטח לו זרע, היא נחשבת לו לצדקה, שאף על פי שהיה לו למי להשאיר את ממונו, בכל זאת פיזר ונתן. והוא שאומר הפסוק והאמין בה' שיהיה לו זרע, ומאז ואילך ויחשבה לו צדקה קיבלה הצדקה שלו את החשיבות הראויה. (ישמח משה)

אנכי מגן לך שכרך הרבה מאוד (טו, יט)

פירוש על דרך דאיתא בגמרא (ע"י סוטה כ"א) מצוה בעידנא דעסיק בה מגינה ומצלא, תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגינה ומצלא, נמצא כשלומד תורה פנים אחת, התורה מגינה עליו גם בשעה שאינו לומד, וכשלומד שוב אזי מגיע לו שכר בעד הלימוד הזה, כי מה שלמד כבר, הוא מגן עליו, ואין צורך להלימוד השני להגן עליו. והוא שאמר הכתוב אנכי רמז להתורה הקדושה (ע"י שבת ק"ה) ובפירוש רבינו בחיי לקמן (כ"ב, מגן לך ולכן שכרך הרבה מאוד כנ"ל, עבוד כל לימוד ולימוד שלמדת. (נעם אלימלך)

כי אמרה הגם הלום ראיתי אחרי רואי (טז, ג)

מצינו בגמרא (גיטין ס"ו). שהרואה דמות אדם המולך בבור ויש לו בבואה דבבואה (צל של הצל), אין לו לחשוש שמוא הדמות היא של שד, כי אף השדים יכולים להידמות לאדם, וגם להם יש צל אבל צל של צל אין להם עיי"ש. עוד איתא בגמרא (מגילה א') אסור לאדם שיתן שלום לחבירו בלילה חיישנן שמוא שד הוא, מלבד אם הלה מזכיר שם שמים, דגמריי שאין מוציאין שם שמים בלילתה, עיי"ש.

ולפי זה תמוה, היאך דברה הגר אל המלאך שמוצאה במדבר, והלא לא הזכיר שם שמים, וכפי שכתב רש"י (י"ג, ט"ז) שרק מלאך ד' הזכיר שם שמים ועל כרחך צריך לומר שראתה בבואה דבבואה של המלאך, וזה שאמרה הגם הלום ראיתי אחרי רואי כלומר אחר זה שנראה לי, ראיתי עוד צל שלו דהיינו אחר בבואה שלו ועל כן הבנתי שהוא מלאך. (ישמח משה)

במדבר (מסכת כלה) קלסתר פניו של לוט היה דומה לקלסתר פניו של אברהם, לכאורה קשה היתכן להשוות תואר פניו מאבידיים של אברהם אבינו ע"ה לפניו של לוט. אך הענין פשוט, פניו של אברהם אבינו ע"ה האירו והבהירו מגודל התלהבותו בעבודתו את ה'. ופניו של לוט הבהיקו משכרותו. ובני הדור ההוא שלא היו בעלי דעת לא ידעו שפניו של אברהם ליהיה מזהב ומוזהבים מרוב קדושתו ואילו פניו של לוט מבהיקים מרוב שכרותו. והוא שאמרו במדרש שבענין הדור היה קלסתר פניו דומה לשל אברהם. (מקנים אבתנו בשם רבי מוטקא לידער זצ"ל)

מתולדותיו והתקשרותו עם חותנו הק'
הרה"ק רבי יהודה צבי מראזלע זי"ע נולד בשנת תק"נ
לאביו הרה"ק רבי משה מסאמבור זי"ע בעל תפלה למשה,
והיה חתן דודו - אחי אביו - שר בית הווהר הרה"ק רבי
צבי הירש מזידיטשוב זי"ע, ורבינו יהודה צבי נקשר אליו
בעבודתו האבה ואף היה קורא את חותנו "דער רבי דער
שווער דער פעטער".

פעם ישב לפני הרה"ק רבי הירש מזידיטשוב חתנו בן אחיו הרה"ק רבי
יהודה צבי מראזלע והתאונן לפניו מאד על ידידת הדורות שהולך
יורד, ובכה ואמר: ולמי כבר יבוא המשיח? והרכין הרה"ק את ראשו,
ואמר: וטפכם אשר אמרת לבו יהיה ובניכם אשר לא ידעו טוב ודע המה
יבואו שמה ולהם אתננה (ויברם א, לט) דהיינו שלפני ביאת המשיח יהיה
דור יורד מאוד, שלא יהיה לה דעת לכהור בין טוב לדע ולא ידעו לחלק
בניהם, "יהמה יבאו שמה ולהם אתננה", להם יבוא המשיח.

ספריו הק' שנתחברו בעילו של הרה"ק הרוזנינער
ידוע כי ספרו של רבינו "עמוד התורה" כולל טבע אופני יחוד ב"שמע
ישראל". וראה זה פלא כי את האופן השביעי חיבר בהיותו שובת בעל
הרה"ק רבי ישראל מרחזין זי"ע, כאשר נסע להסתופף בצל, וגופא
דעובדא הכי הוה: "בשעה שישב בשולחנו הטהור של הרה"ק מרחזין
בסעודת ליל שבת, היה מוחו הקדוש עסוק ברזי דאורייתא, ונתחדש לו
אז באופן השביעי וכו', רזין דרזין פליאות הכמה שלא שמעתם און
מעולם, ובעוד מחשבותיו הקדושות משוטטות בגבהי מרומים ברזי
תורה, כיברו הרה"ק לברך ברכת הזימון על הכוס, וכסגמר ברכת המזון
אמר לו הרה"ק מרחזין:
הרב מראזלא, כבודו בירך היום ברכת המזון עם כוונת של קריאת
שמע. אותו צדיק הרגיש ברוח קדשו, מה שהרה"ק הרה"ק רבי יהודה צבי
בברכת המזון כסוד כוונת קריאת שמע, ביחודים העליונים המופלאים
שנתחדשו לו אז.

אמורים משמו הקדוש: דפשוט הוא על מה שצריכים לעצום העיניים
בפסוק ראשון דקריאת שמע ביד ימין. אשר מקור הדבר מנמדא (בריבות
א): בשעה שמעביר ידיו על פניו מקבל עליו עול מלכות שמים. וגירסת
הרא"ש ידיו על עיניו עיין שם. והוא על פי אמרו (יושלמי ברכות א, ח)
עין רואה ולב חומד וכלי מעשה גומרים, לכן בקריאת שמע כשמקבל
עליו עול מלכות שמים מקבל על עצמו למסור הכל ליחוד יתברך,
וגו' לכלי המעשה שהם היודים ומחזירי על עיניו, ומקבל על עצמו בלי
עשות עמה דבר אחד בלתי ליחודו יתברך, ודברי פי חכם חן, ושפתים
יוסק. והובא בספרו הקדוש עמוד התורה מאמר היחוד אופן סב.
והארזין אתו כך כסוד של דברים.

עדות הרה"ק הרבני יחזקאל משינאווא על רבינו
סיפר הרה"ק בעל "דברי יחזקאל" משינאווא זי"ע כהאי ליטנא: הייתי
פ"א בפרשת שקלים אצל כ"ק מו"ח הקדוש מראזלא זי"ע ובשעה שהי'
קורא בתורה פרשת "כי תשא את ראש בני ישראל", ראיתי בחוש שהי'
מגביה ומנשא למדרגה עילאה את כל ישראל.

הסתלקותו
בשנה האחרונה לחייו, שנת תר"ח, בהושענא רבה שבועיים לפני
הסתלקותו אחרי ההושענות והתפילות, סגר עצמו עם כותב וסידר לפניו
את צוואתו, וגילה לו כי בקרוב אתה הגה יסתלק לעולמו, והזהירו שלא
יגלה זאת לאף אחד, והכותב יצא מביתו כשדמעתו על לחיו בעיניים
אדומות מבכי, אבל לא גילה לשום אדם עד לאחר יציאת נשמתו
הקדושה...

ביום א' ז' מרחשוון, מספר רגעים לפני פטירתו אמר בקול רעש גדול את
עשרת הדברות ופרישית קריאת שמע ברעש כזה אשר לא נשמע מימיו,
והיה נראה בחוש שמוסר נפשו להשי"ת בקדושה ובטהרה...
והגות הרבנית שהבינה כי קרבו רגעי האחרונים, פרצה בבכי, אך הרה"ק
מראזלע ביקש ממנה שלא תפרעי לו כי הוא עוסק בהיחודים שמסר
הארז"ל לייחד בשעה זו, ועלתה נשמתו הטהורה השמימה ביום ז'
מרחשוון התר"ח, והוא בן נ"ז שנים, ויבכו אותו כל בית ישראל.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ורבותיו היו מאותם שלא נמנו בעדת החסידים,
וכמובן שאף הוא היה כמותם, לאחר נישואיו
התענה הרה"ק מליסקא זי"ע כמה ימים תענית
הפסקה וברצונו היה להשלים תענית משבת
לשבת, אולם מאחר שהתענית היתה כבידה עליו
ולא היה יכול ללמוד הלך ברגל לרבה, וכשהגיע
אליו נתעלה מחמת חולשה, ורק בקושי רב נתעורר
על ידי הרופאים, ולפתע נפקחו עיניו והתחיל
להכיר על מצח בני אדם את מעשיהם הטובים
והרעים, וכמובן תלה זאת בזכות תעניתו, והחליט
בנפשו לנסות לגאליע אל צדיקי הדור, כדי
לתת על קנקנם, כפי שזכה להכיר את רבותיו
ראשי הישיבות אשר למד אצלם, ועלה בידו
לעמוד על טיבם ועל טיב חביריו, ולראשונה נסע
לעיר ראזלע אל הרה"ק מראזלע זי"ע אשר היה
מפורסם גם לגאון, ולכן בחר בו ראשון להכיר
אותו ולתהות על קנקנו המהפכנות על מצחו,
והיה כאשר אך נכנס לחדר הרה"ק מראזלע זי"ע
גער בו ואמר לו בוח"ל: וכי אם אדם מתענה חצי
הפסקה כבר קנה עולמו בשעה אחת, להיות צופה
סתרות ולבקר עומם של צדיקים, לאט לך אבך
יקר, ורגע אחד לא נעשים לנביא, ומיד הפסיק
לראות מה שראה. ברם נוכח לדעת כי הרה"ק
מראזלע צופה ברוח הקדוש, ושהה שם תקופה
קצרה וקיבל תורה ויראת שמים מהרה"ק מראזלע.
משם נסע להרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זי"ע
ברגע שדרכו רגילו על מפתן בית הצדיק, הא
אותו הרה"ק רבי מאיר: אמרו נא אבך דהא
היטב כיבר אותך הרב מראזלע. ואז נוכח כי גם
בפרעמישלאן שורה רוח הקדוש, ומאז נתדבק
בעדיקים רועי החסידות עד שזכה להיות בעצמו
רועה נאמן לעדת חסידים אשר הסתופפו בצלו.

מסופר שפעם אחת איקלע הרה"ק מראזלא לבת
הגאון מהר"ם אש, וערכו לכבודו סעודה גדולה,
והביאו רגים ובשר ונתנו לפני לפני המהר"ם א"ש
ולפני הרה"ק מראזלא ונתנו לפניו מזולגות,
ומהר"ם א"ש אכל במזלג כדרך בני הארץ, והרה"ק
מראזלא אכל בידיו והילק שיריים בידיו, נענה
הרה"ק מהר"ם אש ושאל את הרה"ק מראזלא
מאיזה טעם אינו אוכל במזלג? והשיבו הרה"ק
מראזלא הלא הידים בראם השי"ת בעל דמות
בנבניתו, והוא קבע צורתה כמו שאח"ל (בריבות י)
"הקבה" עד ש צורה בתוך צורה ומטיל בה רוח
ונשמה קרבים ובני מעים וכו'. ובדין הואת רתח
צדקה, והנחתי תפלין בידי הימנית על ידי
השמאלית, פתחתי את הגמרא ללמוד בה, ועשיתי
בה מצוות רבות, ואף עתה קודם הסעודה נאלתי
את ידי כתנת חזיל וברכתך על נטילת ידיים, ואף
אניה וקטל את המזלג אשר גויים יצדוה, ולך
בירכו עליה מעולם על טבילת כלי, ומיד השליך
הגה"ק מהר"ם אש את המזלג מידיו. וכשהביאו
לפניה קוגל והיה רותח מאד, ובכל זאת אכל
המהר"ם אש בידיו עד שנכוו דיו, ושוב לא אכל
במזלג לעולם.

גאון ההוראה
עוד בהיותו נער צעיר למים היה מפליא את כל רואיו
בלימודו וקדושתו ופרישותו וגאונותו ואף זכה להיות
נשמר מהשמים שלא תהיה תקלה על ידו בהלכה
וכשנעשה לאבדן כבר היה מורה צדק ופוסק לרבים,
כמסופר שפ"א בימי עלומיו הובא לפניו שאלה על מחט
שנמצא בתוך מעי הבהמה, ולאחר שהכשיר אותו הרה"ק
מראזלע ונמכר הבשר בערש"ק, התבונן הרה"ק מראזלע
בהפסק הלכה, וחשש שמא לא הורה כדת של תורה
וביקש לחזור בו ולפרסם שטעה בעצמו בהוראתו, אך לפני
בו החליט שאין לעשות דבר כזה מבלי שאלת דודו חתנו
רבי הקדוש, וע"כ הלך אליו לשאול חוות דעת קדשה,
וכאשר הגיע אליו עמד כבר הרה"ק מזידיטשוב בתפלת
מנחה של ערב שב"ק, שבידוע היה מנהגו להאריך שעות
ארוכות בתפלה זו, והרה"ק מראזלע לא ידע מה לעשות
בענינו, וצערו היה רב מאד, אמנם מה גדלה שמחתו כי
לאחר שהותנה הק' סיים תפלת מנחה ופסק הג' פסיעות
לאחריו, החזיר פניו הק' אל הרה"ק מראזלע ואמר לו,
תנו דעתך עליך, ואין לך ממה לחשוש, כי גם בשמים
הורו כדברך להכשיר את הבהמה, אולם אח"כ בכל זאת
לא נח דעתו והיה לבו נקפא, מאחר שהיה תורה לא בשמים
הוא, אך עמו על הוראת חותנו - דודו - רבו הקדוש
שהסכים עמו תוך כדי גילוי רוח הקדוש...

בשב"ק בבוקר פתח הרה"ק מראזלע זי"ע את החלק
שבביתו והביט החוצה, והנה רואת עיניו הק' שני נערות
קטנות הולכות ומדברות ביניהן, ומה הופתע לטמוע את
שיתן כשהאחת אמרה לחברתה: לא יכולת למצוא את
המחט כי החבאתי אותו היטב, וכאשר שאלה אותה
חברתה על המקום אשר החביאה את המחט ענתה לה
חברתה, במקום מסוים במעי הבהמה, מיד הבין הרה"ק
מראזלע זי"ע שהכוונה היא למחט שנטאל הוא עליה
בערש"ק אשר נמצאה במעי הבהמה, ואחריו שתקר אותו
נתברר לו כי כן הוא האמת. (עשר קדושות).

עוד מסופר על הקשר עם הרה"ק רצ"ה מזידיטשוב: כי
רבינו יהודה צבי הבחין פעם תפלת שחרית כי חותנו
הרה"ק בעל עטרת צבי מזידיטשוב זי"ע רוצה למסור
נפשו בעת אמירת תחנון ועייב מיהר לסיים תפלת לחש
ומיד לקח מסכת ולמד במהירות עד שסיימה וכשפסע
חותנו ג' פסיעות הלך אל התיבה והתפלל חזרת השי"ץ
ואמר קדיש כששאלו אותו מדוע לא אמר תחנון ענה לו
שסיים בעת מסכת וחזין חותנו ולאחר התפלל אל תדע
שבזה הארכת את ימי כי התכוונתי היום למסור נפשי
בעת תחנון ועיי' הסיום נשארתי בחיים.

סיפר הרה"ק מליסקא זי"ע בעל "אך פרי תבואה, כיצד
נעשה לחסיד, כי בימי נעוריו למד באחת הישיבות גדולות,

הילולא דצדיקיא

- יום שב"ק ה' - רבי דוד אב"ד ביאליניצע - ברכת דוד - תל ב מאור נתנים (תפ"א)
רבי מנשה לזמן ואלצבורג אשכנזי אב"ד לבוב (ת"ח)
רבי נחום קה מהוראדא ב"ר עזיאל - רבו של החפץ חיים (תר"ט)
רבי אברהם אב"ד רבני יחיאל (ת"א)
רבי אברהם משה מפשוטוק ב"ר צבי הירש (תק"ח)
רבי יוסף אב"ד קאצווע חתן העט"צ מזידיטשוב (תר"ד)
רבי יצחק קאפא ב"ר אברהם אב"ד ערלי - ח"י רב"א על הש"ס לקיטת יצחק בן אברהם (תר"ח)
רבי יצחק מאשקאוויטש ב"ר שלום משאן - חתן רבי לייבוש מרדכי משינאווא (תר"א)
רבי חיים מרדכי ב"ר גתלי הכוז - סמיכת הכניס (תשי"ז)
רבי יהודה הרוזין ב"ר יצחק מסמיטשין - מנחת יהודה (תשנ"ב)
רבי שמעון יהודה ב"ר יצחק שמואל דבון שקאף ב' שערי יושר (ת"ש)
- זילד ונכד בן יעקב אע"ה וזילפה ע"ה (ב ש"א)
רבי מיכל ב"ר יוסף רב"ד קראקא - ברכת המים על סדר גיטין הארזן (תפ"א)
רבי מאיר מרגליות אב"ד אוסטראה - מאור נתנים ותל: מרח הבעש"ט ק"ז זע"א (תק"ל)
רבי אריה לייב ב"ר מרדכי מרדוש אורבן מסמאניסלאב ב' נחלת אריה (תק"י)
רבי יצחק ב"ר אהרן אב"ד קרלין - קח אורה (תרי"ט)
רבי יצחק אייזיק פרידריך אב"ד רומענע ב"ר חיים אב"ד מרחין (תרפ"ו)
רבי מנחם ב"ר יעקב חסיד מנדליון ר"י פולוצק (תשי"ט)
רבי דב בעריש ב"ר יעקב וויזענפעלד מטשעבן - י"ם ב' דובב מירשים (תשכ"ו)
- רחל אבנע ע"ה (ב אלפים, ר"ח)

- בנימן בן יעקב אביו משבטיק-ה (ב ש"י)
רבי משה ב"ר ר"מ בפרדחין בן הש"ך (ת"צ)
רבי מנחם נחום ב"ר צבי מטשענעביל - ב' מאור עיניים (תק"ח)
רבי יעקב ב"ר יצחק דוד גנצמבורג מפרא - רע יעקב (תקמ"ח)
רבי מרדכי מאליק ב"ר יוסף דוד - גדולת מרדכי - חתן רבי שמעון שלמה מסוואראן (תרמ"ה)
רבי יהוד שלמה רבינאוויטש מקוברין ב"ר נח נפתל חתן ר"מ מוועהיל (תרע"ט)
רבי יהודה לייב חסמן ב"ר רפאל - ב' אורי יהל (תרצ"ו)
רבי ארי לייב כהנא אב"ד אפאראה ב"ר יצחק אייזיק תל הייט"ל וחתן הכנס"י מרעש (תשי"ג)
רבי אברהם ב"ר יצחק מתי"י מסלונים ב' יסוד העבודה (תרמ"ז)
- רבי זאב וולף ב"ר אברהם קיצע'ס מטולצין תל מרח דבעש"ט ק"ז זע"א (תקמ"ח)
רבי ישראל דב טבעטפן ב"ר דוד (תרי"ט)
רבי נחום ב"ר אברהם משאזיק (תרצ"ו)
רבי אהרן ב"ר יצחק מנטרסדורף - תפארת אהרן (תרפ"ט)
רבי אברהם יצחק וינברגר מקליינווארין ב"ר מרדכי יהושע מדיקלא - פני יצחק, מלל לאברהם (תרמ"ח)
רבי משה הלברשטאם משינאווא ב"ר יחזקאל שרגא (תרע"ט)
רבי ישכר בער הלוי ראשענעבערג מווארזיסלב ב"ר יעקב יצחק אלחנן מטשענעביל (תשנ"ו)
רבי יהודה יהושע חיים ב"ר שאול צדקה ר"י פורת יוסף מ"ם (תשנ"ב)
- רבי ברוך ב"ר אברהם מקוסוב ב' יסוד האמנה על עמוד העבודה (תק"ס)
רבי פנחס סגל הרוזין דיון ד"ק פראג - תל הסמ"ע (ת"ח)
רבי יוסף הכהן ב"ר יחיאל מיכל אביו של הקצוה"ח (תקל"א)
רבי שמואל ליינער אב"ד וויזשניץ ב"ר אפרים (תרל"ז)
- רבי יהודה אריה ליווא הוקן מפרא - מ"א ב' חו"ד (תרי"ט)
רבי ישראל דוב בער ב"ר דוד מטשענעפן (תר"ט)
רבי אברהם יצחק אב"ד סופנצא ב"ר אברהם - משכיל לארזן (תרס"ח)
רבי אהרן וייס ב"ר שמואל צבי אחיו של האמרי יוסף מספינקא אב"ד כנעדיעקאוויץ ומונקאטש (תרצ"ג)
נעקח"ש רבי אברהם אלימלך ב"ר ישראל פרלוב מסטולין-קרלין חו"ד (תשי"ג)

ואלין מיליא יתן לרקיעיא לעטר פתורא ברזא יקירא ולא מילתא אושא:
 מה שאומרים לעטר פתורא במילין יקירין, דוקא בדברי תורה או עניינים יקרים, ברזא יקירא היינו בשתיקה מדיבור חול, והראי מ'הון לרקיעיא שעי' הדיבור נברא העולם, ולכן צריכים לעטר פתורא מקום שנקבצין לשבת בחד ששם עלול הדיבור, צריכים לידע כל הלשון מעוטר במילין יקירין.

מדברי הזהר

בוהר פרשת בשלח מבואר דמאן דעובר על דיבורי שבת פוגם בהולא דמלכא שעוזב את המלך ועוסק בדבר אחר.
בוהר פרשת ויקהל ביה"ל מאן דאשתדל במלין אוחרת ומלין דעלמא דא איהו בר נש דקא מחלל שבתא לית ליה חולקא בעמא דישראל תרין מלאכין מומן על דא ביומא דשבתא ואינון שוין ידיהון על רישיה ואמריי ווי לפלניא דלית ליה חולקא בקוב"ה.
בוהר פרשת אמור מבואר דכל קלא סליק לעילא ומעורר מלא אחרת, ואותו האדם שמדבר דברי חול מעורר גרועתא לעילא וכנסת ישראל שואלין עליו מאן הוא דבעיא להפריש זוג דילן וכו'.
כל דבר שקונה ליום השבת יאמר לכבוד שבת

**זכור ושמוך
המשך מעמ' ב'**

צריך האדם להזהר לקנות כל צרכי שבת ביום ו' ולא ביום ה' וכל מה שיקנה יאמר "לכבוד שבת" והרי זה ענין הכנה במעשה.
 והטעם שעי' הדיבור יחול קדושת שבת על אותו הדבר כי הדיבור לא דבר רק היא. ונ"ל דיל' גם בהליכתו הרני הולך לקנות לכבוד שבת כדי לקיים מצות והיה ביום הששי והכינו וכו' לתקן את שורש מצוה זו במקום עליון ויהי נועם וכו'.
 ואם הוא ביום חמישי יאמר רק 'הנני הולך לקנות לכבוד שבת לתקן את שורש מצוה זו במקום עליון ויהי נועם וכו'." (כף החיים, או"ח, ת, ב)

מעשה פלא בזכות אמירת לכבוד שבת קודש
 בס' בארת המים אמר הרה"ק רבי צבי הכהן מרימנוב זצוק"ל שסיפר מרבו הרה"ק רבי מנדל זצוק"ל מרימנוב, כי פעם אחת בערב שבת קודש לא היה לו דגים על שבת קודש וכאשר התחילו הצללי ערב לנסות, אמר לו רבו הנ"ל שיעמוד הכלי ביטול של דגים על מדורת עצים ואש שעל הכיירים וישם תוכה בצלים חתוכים ומים לבשלם, ובכל פעם יאמר לכבוד שבת קודש, ופתאום בא איש אחד מרחוק לק"ק רימנוב לקבל פני רבו, והביא אתו דגים לדורון להרה"ק הנ"ל לכבוד שבת קודש, והיה הדבר לפלא לעיני בני העיר, ואח"כ ביום השבת קודש אמר הרה"ק מוהר"מ הנ"ל בסעודה על השולחן: 'דעו כי עם קדושת שבת יורדים כל מיני השפעות שבעולם והאיש אשר ירצה לקבל השפע העליונה הוא מוכרח להביא הרצון אל הדיבור ולומר "לכבוד שבת קודש" והשפע יורד ממילא מלמעלה.
 וזה רמז חכמינו ז"ל זכור ושמוך דבור אחד נאמרו, היינו כי בדיבור תליא מילתא, וע"כ אין להפליא על אשר הייתי בוטח כי יבאו דגים. (מקונטרס ובחרת בחיים' להרה"ג א. א. קנאפפלער שליט"א)

**מאמע רחל
יא"צ י"א חשוון**

רחל אמנו - נחשת לאם של כלל ישראל, כיון שהיתה עיקרו של בית כמ"ש רש"י (ראה ויצא לא, ד. וברשי"ש ד"ה ויקרא רחל), ולזה, כתבו בספרים הטעם שאמר יעקב איבנו ליוסף בנו (בראשית מת, ז) "מתה עלי רחל", ולא אמר "מתה עלי אמך", שפטירת רחל ליעקב לא היתה קשה רק משום שהיתה אמו של יוסף, אלא משום שהיא היתה אם של כלל ישראל, ולכן אמר יעקב "מתה עלי רחל" בשמה, להדגיש ענין זה.
ירמיה הנביא אמר (ירמיה לא, ד): "כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרוים רחל מבכה על בניה": יש מן המפרשים שפירושו הפסוק 'קול של

בכי שבכו ישראל בקול רם על מצבת קבורתה כשהלכו לגלות - נשמע באזני'.
שמוקם מיוחד היא מקום קבורת רחל אמנו לבכות על צרות ישראל בגלות, הכוללת צרות הכלל וצרות הפרט, וקול הבכי שישארל בונים עם במו לבם נשמע למרומים, כי הבוכה שם, רחל אמנו בוכה עמו לפני שוקן מרומים, כאמה הבוכה על בניה בצר להם, וכדכתיב "רחל מבכה על בניה".
ולכן כתיב 'ורחל מבכה על בניה' ולא 'מתפללת על בניה' - שכן הבכיה מלמדת על רגש פינימי, בכייה מעומק הלב. התעוררות עצומה של 'רחל מבכה על בניה' מורגש למשתטחים במערת רחל אמנו, והמוני לבבות דואבות באים במו נפשם למקום קבורתה, לשפוך שיחם לפני שוקן מרומים, ולמצוא מזור ליגונותיהן, וכל איש אשר לבבו יכבד עליו פורק מעליו משאו הכבד, ושוטח את מצוקות לבבו בשיח ותחנונים באהל קבורתה, ומוצא מרגועו ליד מצבת רחל אמנו, לא אחת שומעים הנוכחים, אחד מהמתפללים ממרו בבכי כשהוא מתמוגג בדמעות שליש, ומייבב כתינוק עולל; כי אצל אמא אפשר תמיד לבכות.
על כן אמר הרה"ק רבי פנחס מקארץ זיע"א - אצל קבר רחל אמנו, מרגישים 'כחוסה תחת סינורה של אמא'. או במתיקות לשונו:
אויב אין וואלט געווען אין ארץ ישראל, וואלט אין געטאגט

ביים כותל מערבי, און ביי נאכט וואלט איך געווען ביי 'קבר רחל', ווייל אונטער די מאמעס פארטוך איז גוט צו זיין. (תרגום: אם היה מבקר בארץ ישראל, היה ביום אצל הכותל מערבי, ובלילה אצל קבר רחל, כי תחת סינורה של אמא טוב להמצא. (הובא בשם הגה"צ רבי משה הלברשטאם זצ"ל רב ודומ"ץ בירושל"ו - אהל רחל אמנו עמ' קו).
מרבחה"ק מלעלוב
קן מסופר שפעם אחת ביקר מן רבינו רבי דוד צבי שלמה **מלעלוב זיע"א** בקבר רחל, וראה את אחינו בני עדות המזרח יושבים ואוכלים שם, הם ובניהם ונשיהם ובנותיהם, והיה תמה על כך, ופנה לאחד מהם בשאלה - היתכן לאכול במקום הזה, השיב לו: 'אם הבנים שמחה ונהנית כשילדיה יושבים במחיצתה ואוכלים'. בחזרתו משם היה מן הרדצ"ש מלעלוב חוזר על תשובה זו כמה וכמה פעמים בדרך נסיעתו. (ראה בס' ליקוטי מרדכי (בראשית מת, ז) שפי' 'היא בית לחם' - זיא זאל זיין די שטוב פון ברויט, זי זאל שפיין אלע יידן. בית ישראל השלם סימן קמ"ג)
וכן הרה"ק מן רבינו הרמ"מ מלעלוב זיע"א היה מצווה לאנשי שלומו לעשות סעודת מצוה ביום פטירת רחל אמנו ונימוקו הטהור: "שאמא רחמניה שבעת רצון ונהנית מאוד כשילדיה האהובים אוכלים".

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

לעילוי נשמת
 מרת גיטל ב"ד שמחה
 ע"ה גולדנברג
 נפטרה י"ב חשוון
 תשנ"ח
 ת. נ. צ. ב. ה.
 הונצה ע"י בנה הרה"ח
 ר' פנחס גולדנברג הי"ו

זכור עולם יחי צדיק
 נשמת הרה"ה צ"ר ישיב בער הלוי ראטנבערג
 בן הרה"ה צ"ר יעקב יצחק אלחנן
 זצוקלה"ה
 אבד"ק וואידיסלאב בעמח"ס "דיבה תורה" עה"ת
 נלב"ע י"ב מר - חשוון התשמ"ז
 זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל
 הונצה ע"י ידידינו הגה"צ רבי שלום סופר שליט"א

ברכת מזל טוב נאמנה
 הננו לברך את ידידינו והבריני היקר והנעלה,
 איש המודות ברב תבונות, תורה יר"ש
 וחסידות אצלו צמודות. דבוק ומקושר לרבינו
 שליט"א
 הרה"ח ר' ישראל לויין הי"ו
 ולאביו ידידינו היקר והנעלה ממתפללי
 ביהמ"ד הרה"ח ר' דוד לויין הי"ו
 ולהותנו ידידינו היקר והנעלה ממתפללי
 ביהמ"ד הרה"ח ר' אורי קליין הי"ו
 לרגל שמחת הולדת הנכדה - הבת תח"ו
 יה"ר שיוזכו לרוב נחת ושיובע שמחות וכט"ס.

ברכת מזל טוב
 להבחור החשוב, ממצוייני ישיבת חוג הת"ס,
 מחשובי אנ"ש כלי מהזיק ברכה, טוב הלב
 החתן היקר יונה וייס הי"ו
 לרגל אירוסיו עב"ג בשעטומ"צ
 יה"ר שהזיווג יעלה יפה יפה אמ"ר

ברכת מזל טוב
 להבה"ח מחשובי בחורי אנ"ש היקרים, מלא וגדוש
 בתו"ש ומידות טובות, כלי מהזיק ברכה, וממצוייני
 תלמידי ישיבת סלבודקא, דבוק לרבינו שליט"א
 החתן **עזריאל יהודה בראווער** הי"ו בר' יעקב שלמה -
 בארא פארק - ארה"ב
 לרגל שמחת בואו בבית האירוסין עב"ג בשעטומ"צ

לעילוי נשמת
 ר' שלום אליעזר בן חיים
 ז"ל קליין
 נלב"ע י"ג חשוון תשנ"ב
 ת. נ. צ. ב. ה.
 הונצה ע"י בנו ידידינו
 הר"ר אורי קליין הי"ו

לעילוי נשמת
 ר' ישראל יהודה בן ר' צבי ז"ל
 מרנקפורט
 נלב"ע י"א חשוון תשנ"א
 ת. נ. צ. ב. ה.
 הונצה ע"י בנו ידידינו היקר ממוזי הרבים בב"ב
 הר"ר שמואל דוד מרנקפורט הי"ו

זכור עולם יהיה צדיק
 גליון זה מוקדש לעילוי נשמת האי גברא
 רבא, חסידא ופרישא, פאר מקדושים, איצר
 של יראת שמים, אשר כל ימיו עסק ועמל
 בתורה וחסידות ללא לאות מתוך יסורים
 וקבלתם באהבה, אור מופלא רום מעלה, ה"ה
 הגאון הצדיק רבי דוד צבי ישראל זצוק"ל
 בן כ"ק מרן הסב"ק אדמו"ר הקוה"ט
רבינו משה מרדכי מלעלוב זיע"א
 נלב"ע ביום ז' מרחשוון תשנ"ח
 ת. נ. צ. ב. ה.
 הונצה ע"י בנו ידידינו היקר והנעלה
 הגה"ח רבי יעקב יצחק בידרמן שליט"א
 וינה - אוסטריה

ברכת מזל טוב נאמנה
 לידידינו הדגול והנעלה, האי גברא רבא ויקירא,
 איש האשכולות וחי רוב פעלים למען כל איש
 ישראל באשר הוא. תורה יר"ש וחסידות אצלו
 מצומדים, מאיר פניו לכל אדם, רחם ומקויר
 רבנן נאיהו גופיה צורבא מדרבנן ה"ה
הגה"ח ר' יעקב יצחק בידרמן שליט"א
 וינה - אוסטריה
בהגה"צ רבי דוד צבי ישראל זצוק"ל בן מרן
מהרמ"מ הקוה"ט מלעלוב זיע"א
 לרגל שמחת הולדת נכדו בשעטומ"צ
 יה"ר שיוזכו לנחת מהם ומכל יוצ"ח מתוך ברית גופא ונהורא
 מעליא, ויזכו לבנות בית נאמן בישראל לתפארת המשפחה
 החשובה, ואך טוב וחסד ששוין ושמחה יהיו מנת חלקו כל הימים
 השתתפות להוצאות גליון זה נדב לזכות ידידינו
 רבי **ברוך יחזק שחאראץ** לרגל השמחה.
 זכות וזיכוי הרבים לעמוד לו להלכה בכל מילי דמיטב

ברכת מזל טוב נאמנה
 למעלת ידידינו היקר והמפואר, על כל ממיניו אהוב וחביב,
 מייקירי וחשובי אנ"ש. לבו ער והם לכל דבר שבקדושה, מופלג
 בכל מידה ומעלה, מקושר לרבינו שליט"א
 הרה"ח ר' **ברוך יחזק שחאראץ** ויליאמסבורג - ארה"ב
 לרגל שמחת נישואי הבת תח"ו עב"ג בשעטומ"צ
 יה"ר שיוזכו לנחת מהם ומכל יוצ"ח מתוך ברית גופא ונהורא
 מעליא, ויזכו לבנות בית נאמן בישראל לתפארת המשפחה
 החשובה, ואך טוב וחסד ששוין ושמחה יהיו מנת חלקו כל הימים
 השתתפות להוצאות גליון זה נדב לזכות ידידינו
 רבי **ברוך יחזק שחאראץ** לרגל השמחה.
 זכות וזיכוי הרבים לעמוד לו להלכה בכל מילי דמיטב

לעילוי נשמת
 האישי היקר, רחם ומוקיר
 רבנן, ורודף צדיקה וחסד
 בלו"ג, היה מקושר למרן
 אדמו"ר הקוה"ט זיע"א
 ר' אהרן ב"ר אברהם ז"ל
 שרביט
 נלב"ע י"א חשוון תשס"ב
 ת. נ. צ. ב. ה.
 הונצה ע"י ידידינו
 היקרים התנו ובתי שיהיו

לעילוי נשמת
 ר' שלום אליעזר בן חיים
 ז"ל קליין
 נלב"ע י"ג חשוון תשנ"ב
 ת. נ. צ. ב. ה.
 הונצה ע"י בנו ידידינו
 הר"ר אורי קליין הי"ו

ברכת מזל טוב נאמנה
 לידידינו הדגול והנעלה, האי גברא רבא ויקירא,
 איש האשכולות וחי רוב פעלים למען כל איש
 ישראל באשר הוא. תורה יר"ש וחסידות אצלו
 מצומדים, מאיר פניו לכל אדם, רחם ומקויר
 רבנן נאיהו גופיה צורבא מדרבנן ה"ה
הגה"ח ר' יעקב יצחק בידרמן שליט"א
 וינה - אוסטריה
בהגה"צ רבי דוד צבי ישראל זצוק"ל בן מרן
מהרמ"מ הקוה"ט מלעלוב זיע"א
 לרגל שמחת הולדת נכדו בשעטומ"צ
 יה"ר שיוזכו לנחת מהם ומכל יוצ"ח ומכל
 אשר יפנה יצילת וישכיל אמ"ר.

ברכת מזל טוב נאמנה
 לידידינו הדגול והנעלה, האי גברא רבא ויקירא,
 איש האשכולות וחי רוב פעלים למען כל איש
 ישראל באשר הוא. תורה יר"ש וחסידות אצלו
 מצומדים, מאיר פניו לכל אדם, רחם ומקויר
 רבנן נאיהו גופיה צורבא מדרבנן ה"ה
הגה"ח ר' יעקב יצחק בידרמן שליט"א
 וינה - אוסטריה
בהגה"צ רבי דוד צבי ישראל זצוק"ל בן מרן
מהרמ"מ הקוה"ט מלעלוב זיע"א
 לרגל שמחת הולדת נכדו בשעטומ"צ
 יה"ר שיוזכו לנחת מהם ומכל יוצ"ח ומכל
 אשר יפנה יצילת וישכיל אמ"ר.

ברכת מזל טוב נאמנה
 למעלת ידידינו היקר והמפואר, על כל ממיניו אהוב וחביב,
 מייקירי וחשובי אנ"ש. לבו ער והם לכל דבר שבקדושה, מופלג
 בכל מידה ומעלה, מקושר לרבינו שליט"א
 הרה"ח ר' **ברוך יחזק שחאראץ** ויליאמסבורג - ארה"ב
 לרגל שמחת נישואי הבת תח"ו עב"ג בשעטומ"צ
 יה"ר שיוזכו לנחת מהם ומכל יוצ"ח מתוך ברית גופא ונהורא
 מעליא, ויזכו לבנות בית נאמן בישראל לתפארת המשפחה
 החשובה, ואך טוב וחסד ששוין ושמחה יהיו מנת חלקו כל הימים
 השתתפות להוצאות גליון זה נדב לזכות ידידינו
 רבי **ברוך יחזק שחאראץ** לרגל השמחה.
 זכות וזיכוי הרבים לעמוד לו להלכה בכל מילי דמיטב